

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 21.12.2002 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.2003 do: 31.05.2006

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

708

VYHLÁŠKA

Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky

z 20. novembra 2002

o hygienických požiadavkách na zariadenia, v ktorých sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 131 ods. 7 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení zákona č. 514/2001 Z. z. ustanovuje:

§ 1

Predmet úpravy

Touto vyhláškou sa ustanovujú

- a) hygienické požiadavky na stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie a vnútorné členenie zariadení, v ktorých sa vykonávajú epidemiologicky závažné činnosti (ďalej len „zariadenie“),
- b) hygienické požiadavky na pracovné postupy, prístroje, pracovné nástroje a pomôcky a na prevádzku zariadenia,¹⁾
- c) náležitosti prevádzkového poriadku zariadenia,²⁾
- d) limity ultrafialového žiarenia,³⁾
- e) náležitosti prevádzkovej dokumentácie solária,⁴⁾
- f) požiadavky na prevádzku a kontrolu kvality vody v ochladzovacom bazéne sauny.⁵⁾

Stavebno-technické riešenie, priestorové usporiadanie, vybavenie a vnútorné členenie zariadenia

§ 2

(1) Zariadenie musí tvoriť uzatvorený celok zložený z prevádzkových miestností a vedľajších miestností, stavebne a prevádzkovo oddelený od iných priestorov, ktoré nesúvisia s prevádzkou zariadenia.

(2) Zariadenie musí mať zabezpečené denné osvetlenie⁶⁾ alebo umelé osvetlenie,⁷⁾ vykurovanie a vetranie. V priestoroch zariadenia, v ktorých sa manipuluje s pachovo obťažujúcimi látkami, alebo v ktorých dochádza k vývinu zdraviu škodlivých látok, musí byť zabezpečené aj účinné nútené vetranie.

(3) Zariadenie musí mať prívod studenej pitnej vody a prívod teplej úžitkovej vody.

(4) V zariadení musia byť vytvorené podmienky na

- a) oddelené skladovanie čistej bielizne a použitej bielizne,
- b) oddelené uloženie pomôcok na upratovanie,
- c) odloženie odevov zákazníkov,
- d) čakanie na obsluhu,
- e) oddelené uloženie civilného odevu a pracovného odevu zamestnancov.

(5) V zariadení musí byť k dispozícii umývadlo s tečúcou studenou a teplou vodou, v masážnych salónoch a erotických salónoch aj sprchy.

(6) V zariadení musí byť záchod s umývadlom s výtokom pitnej vody a teplej úžitkovej vody, prístupný z predsienky alebo z chodby.

(7) Podlahy musia byť ľahko umývateľné, hladké a bez škár. V prevádzkových miestnostiach nesmú byť koberce. Steny v miestach, v ktorých môže dôjsť k ich znečisteniu, musia mať ľahko umývateľný a dezinfikovateľný povrch.

(8) Zariaďovacie predmety musia byť ľahko čistiteľné a dezinfikovateľné.

(9) Zariadenie musí svojou veľkosťou zodpovedať vykonávaným úkonom. Na jedno pracovné kreslo musí pripadnúť najmenej 3 m² podlahovej plochy, na jedno ležadlo 6 m² podlahovej plochy a na vaničku na nohy 4 m² podlahovej plochy.

§ 3

(1) Deliace konštrukcie a zásteny solária musia zamedziť prenikaniu ultrafialového žiarenia z kabín.

(2) Povrchy stropu, stien a podlahy solária musia byť matné.

(3) Opaľovacie zariadenie musí byť umiestnené v samostatnej kabíne, ktorá umožní dostatočnú voľnosť pohybu pri prevádzke a údržbe. Pracovisko obsluhy musí byť riešené oddelene od aplikačných miest.

§ 4

(1) Sauny určené pre verejnosť musia byť členené na samostatnú čakáreň, šatňu, sprchy, potiareň, ochladzovňu, odpočívareň, záchody a pomocné priestory.

(2) Sauny určené pre určenú skupinu osôb musia byť členené najmenej na potiareň, umyváreň a odpočívareň. Umyváreň možno využívať aj ako ochladzovňu.

(3) Sauny musia byť vybavené prístrojmi na meranie teploty a relatívnej vlhkosti vzduchu a výtokom vody.

(4) Saunové pece vykurované drevom, plynom alebo olejom musia mať zabezpečený odvod spalín mimo priestoru sauny a musia byť chránené pred náhodným dotykom osôb.

(5) Šatňa musí byť usporiadaná tak, aby nečistý priestor, v ktorom sa zákazníci vyzujú, bol oddelený od ostatných priestorov. Veľkosť šatne sa rieši tak, aby počet miest v šatni bol najmenej dvojnásobne väčší ako počet miest v potiarňu.

(6) Sprchy musia byť umiestnené medzi šatňou a potiarňou. Na štyri miesta v potiarňu musí pripadnúť najmenej jedna sprcha.

(7) Každý zákazník musí mať k dispozícii najmenej 2 m³ priestoru potiarne. Potiareň musí byť vybavená najmenej dvoma stupňami potných plošín s výškou 0,4 m, pričom najvyšší stupeň musí byť umiestnený najmenej 1,4 m od stropu. Výška potiarne musí byť najmenej 2,2 m. Vnútorne obloženie a vybavenie potiarne musí byť z neimpregnovaného dreva bez nekrytých kovových častí.

(8) Podlaha potiarne musí mať protišmykovú úpravu so spádom ku dverám a k podlahovému vpustu umiestnenému mimo priestoru potiarne.

(9) Dvere potiarne musia umožniť ich otváranie smerom von z potiarne. Na dverách potiarne musí byť okno.

(10) Potiareň musí umožniť účinnú výmenu vzduchu. Osvetlenie potiarne musí byť tlmené, s núdzovým osvetlením.

(11) Ochladzovňa sauny musí byť riešená ako vnútorná alebo vonkajšia, alebo obe súčasne.

(12) Vnútorná ochladzovňa musí mať ochladzovací bazén s plochou najmenej 4 m², hĺbkou 1,3 m a teplotou vody najviac 15 °C. Počas používania sauny musí voda v ochladzovacom bazéne trvale pritekať napúšťacími otvormi na dne a odtekať prepadom na úrovni hladiny. Dno ochladzovacieho bazénu musí mať spád k výpustnému otvoru. Vstup do ochladzovacieho bazénu musí byť zabezpečený schodmi so zábradlím. Podlahy v okolí ochladzovacieho bazénu musia mať spád smerom od bazénu k podlahovej vpusti.

(13) Sprchy na ochladzovanie musia umožňovať postupné ochladzovanie tela od dolných končatín až po vrchnú časť tela.

(14) Vonkajšia ochladzovňa musí byť riešená ako čiastočne krytý priestor na ochladzovanie tela vodou, snehom alebo vzduchom.

(15) V odpočívárni musí pripadnúť najmenej 2 m² na jedno miesto v potiarni. Odpočívareň musí byť vybavená ležadlami alebo kreslami v počte, ktorý zodpovedá počtu miest v potiarni.

(16) V saune musia byť najmenej dve záchodové kabíny, pričom jedna musí byť prístupná vo vstupnej časti sauny a jedna počas saunovania. Pri záchodovej kabíne musí byť umývadlo s prívodom studenej pitnej vody a teplej úžitkovej vody.

§ 5

Pracovné postupy, prístroje, pracovné nástroje a pomôcky

(1) Pred výkonom, pri ktorom sa porušuje celistvosť pokožky, musí byť pokožka na mieste zákroku očistená a dezinfikovaná.

(2) Pri poranení zamestnanca alebo zákazníka alebo pri krvácaní zamestnanca v súvislosti s výkonom, musí byť postihnuté miesto okamžite opláchnuté vodou a následne dezinfikované. V prípade znečistenia rúk biologickým materiálom musia byť ruky umyté a dezinfikované prípravkom s baktericídnym a virucídnym účinkom.

(3) V zariadení možno používať len pracovné nástroje a pomôcky na jednorazové použitie alebo pracovné nástroje a pomôcky na opakované použitie, ktoré umožnia ich ľahké čistenie, dezinfekciu a sterilizáciu. Pracovné nástroje a pomôcky na opakované použitie musia byť po každom zákazníkovi dôkladne mechanicky očistené, umyté horúcou vodou s prídavkom saponátu a osušené a pracovné nástroje, ktoré porušujú celistvosť pokožky alebo môžu spôsobiť poranenie, aj dezinfikované a sterilizované. Pri zákazníkoch, ktorí trpia kožnými ochoreniami, musia byť používané vyhradené pracovné nástroje a pomôcky. Po ich použití musia byť dezinfikované prípravkom so širokým spektrom účinnosti.

(4) Plochy, pracovné nástroje a pomôcky, ktoré boli znečistené biologickým materiálom, musia byť pred čistením dezinfikované prípravkom so širokým spektrom účinnosti.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa nevzťahujú na masážne salóny, erotické salóny, sauny a soláriá.

(6) Kontrola účinnosti sterilizačných prístrojov musí byť vykonaná bioindikátormi

- a) po inštalácii prístroja,
- b) po 200 sterilizačných cykloch, najmenej však raz ročne,
- c) pri pochybnostiach o sterilizačnej účinnosti,
- d) po každej oprave prístroja.

(7) Ak sa v zariadení používajú špeciálne prístroje alebo metódy, zákazník musí byť upozornený na možné kontraindikácie a zdravotné riziká a oboznámený so spôsobom ochrany zdravia.

(8) Zamestnanci musia byť vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami podľa druhu vykonávaných činností, predovšetkým pracovným odevom a pracovnou obuvou. Každý zamestnanec musí byť vybavený aj uterákom a mydlom.

Prevádzka zariadenia

§ 6

(1) Vlhká mechanická očista a dezinfekcia pracovných plôch, podláh a zariadení na osobnú hygienu musí byť vykonávaná denne pred začatím alebo po skončení prevádzky a priebežne počas výkonu práce.

(2) Plochy zariadení prichádzajúce do priameho kontaktu s telom zákazníka musia byť umyté a dezinfikované po každom zákazníkovi.

(3) Ak pri obsluhu zákazníka vzniká odpad, musí byť odstránený po každom zákazníkovi a zhromažďovaný v uzatvárateľných nádobách; nádoby musia byť denne vyprázdňované, čistené a dezinfikované. Použité pracovné nástroje a pomôcky na jednorazové použitie musia byť zhromažďované v pevných, uzatvárateľných a nepriepustných obaloch.

(4) Základná oprava všetkých náterov zariadenia a maľovanie musia byť vykonané najmenej raz za dva roky.

(5) V zariadení musí byť dostatočné množstvo bielizne, primerané predpokladanému počtu zákazníkov. Pre každého zákazníka musí byť použitá čistá bielizeň.

(6) Pri manipulácii s bielizňou nesmie dôjsť k vzájomnému styku či zámene čistej bielizne a použitej bielizne.

(7) Použitú bielizeň možno skladovať len v pracích alebo umývateľných a dezinfikovateľných obaloch alebo v obaloch na jednorazové použitie. Ak nie je použitá bielizeň odnášaná na pranie denne, po použití musí byť vysušená na určenom mieste mimo prevádzkovej miestnosti, prípadne v sušiacom zariadení.

(8) Ak pranie použitej bielizne vykonáva prevádzkovateľ zariadenia, musí pri praní použiť vyvárku a vypratú bielizeň vyžehliť. Vyvárku bielizne možno nahradiť praním pri nižších teplotách s použitím pracieho prostriedku s dezinfekčným účinkom.

(9) Čistú bielizeň možno prepravovať do zariadenia, len ak je zabalená tak, aby sa zabránilo jej kontaminácii.

§ 7

Po uplynutí výrobcom stanoveného počtu prevádzkových hodín musí byť zabezpečená výmena ultrafialových žiaričov opaľovacieho prístroja za nové zdroje s rovnakým typom a výkonom.

§ 8

Náležitosti prevádzkového poriadku zariadenia

(1) Prevádzkový poriadok zariadenia obsahuje

- a) identifikačné údaje prevádzkovateľa zariadenia,
- b) druh a spôsob poskytovania služieb, zdravotné kontraindikácie služieb, zakázané úkony pri poskytovaní služieb,
- c) podmienky prevádzky a zásady ochrany zdravia zákazníkov a zamestnancov zariadenia,
- d) postup pri mechanickej očiste, dezinfekcii a sterilizácii pracovných nástrojov a prístrojov,
- e) postup pri mechanickej očiste a dezinfekcii povrchových plôch miestností a zariadených predmetov,
- f) spôsob skladovania a manipulácie s bielizňou,
- g) spôsob a frekvenciu upratovania zariadenia,
- h) spôsob nakladania s odpadom, jeho odstraňovanie, frekvenciu vyprázdňovania odpadových nádob, ich čistenia a dezinfekcie.

(2) Prevádzkový poriadok zariadenia musí byť sprístupnený na vhodnom a viditeľnom mieste.

§ 9

Limity ultrafialového žiarenia

Limity ultrafialového žiarenia³⁾ sú uvedené v prílohe.

§ 10

Náležitosti prevádzkovej dokumentácie solária

(1) Prevádzková dokumentácia solária obsahuje

- a) prevádzkový poriadok (§ 8),
- b) záznam o prevádzkových hodinách opaľovacieho prístroja,
- c) návod na použitie opaľovacieho prístroja.

(2) Záznam o prevádzkových hodinách opaľovacieho prístroja obsahuje dátum a čas každého použitia opaľovacieho prístroja a priebežný súčet hodín čistého času svietenia žiaričov.

(3) Návod na použitie opaľovacieho prístroja obsahuje

- a) čas počiatočného ožiarenia pre neopálenú pokožku a osobitne citlivú pokožku,
- b) odporúčaný čas ožiarenia podľa typu pokožky a typu žiariča,
- c) odporúčané intervaly medzi jednotlivými sériami ožarovania,
- d) odporúčané ochranné pomôcky pre obsluhu solária a pomôcky na ochranu očí ožarovanej osoby.

§ 11**Prevádzka a kontrola kvality vody v ochladzovacom bazéne sauny**

Prevádzkovateľ sauny je povinný vodu z ochladzovacieho bazénu sauny denne vypustiť, steny a dno bazéna mechanicky vyčistiť, vydezinfikovať a opláchnuť čistou vodou. Ak sa na ochladenie tela používa bazén s recirkuláciou, voda v bazéne musí byť vymenená najmenej raz za mesiac. Prevádzkovateľ sauny je povinný kontrolovať kvalitu vody raz za šesť mesiacov v rozsahu ukazovateľov pre bazény s recirkuláciou vody.⁸⁾ V bazénoch s recirkuláciou vody musia byť denne sledované a evidované pH a koncentrácia voľného chlóru.

§ 12**Zrušovacie ustanovenia**

Zrušujú sa:

1. smernice Ministerstva zdravotníctva pre hygienickú a protiepidemickú starostlivosť v holičstve a kaderníctve z 31. marca 1954 č. 40-204/11.347/54 uverejnené pod č. 4/1954 zv. 2 Hygienických predpisov (uvedené vo vyhláske predsedu vlády č. 129/1967 Zb.),
2. smernice Ministerstva zdravotníctva pre hygienickú a protiepidemickú starostlivosť v prevádzkarňach starostlivosti o pleť z 28. augusta 1959 č. HE-3225-25.8.1959 uverejnené pod č. 21/1959 zv. 17 Hygienických predpisov (registrované v čiastke 11/1960 Zb.),
3. úprava Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky z 1. augusta 1977 č. Z-1517/1977-B/3-04 o hygienických požiadavkách na zriaďovanie a prevádzku verejných sáun uverejnená pod č. 18/1977 Vestníka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky (registrovaná v čiastke 24/1977 Zb.).

§ 13**Účinnosť**

Táto vyhláska nadobúda účinnosť 1. januára 2003.

Rudolf Zajac v. r.

**Príloha k vyhláske č. 708
2002 Z. z.**

LIMITY ULTRAFIALOVÉHO ŽIARENIA

Limity ultrafialového žiarenia sa ustanovujú ako limity erytemálne účinnej intenzity ožiarenia (tabuľka č. 1), erytemálne účinnej prahovej dávky žiarenia podľa miestne rozšírených typov pokožky (tabuľka č. 2) a pomeru hodnôt intenzity ožiarenia v oblastiach UVB a UVA.

Tabuľka č. 1

Typ opaľovacieho zariadenia	E_{er} [W.m ⁻²]	
	$280 < \lambda \leq 320$ nm	$320 < \lambda \leq 400$ nm
1	< 0,0005	≥ 0,15
2	0,0005 až 0,15	≥ 0,15
3	< 0,05	< 0,15
4	< 0,015	< 0,15

Podiel krátkovlnného ÚV žiarenia (UVC, $\lambda < 280$ nm) emitovaného žiaričmi v opaľovacích zariadeniach musí byť nulový.

Tabuľka č. 2

Erytemálne účinná prahová dávka žiarenia podľa miestne rozšírených typov pokožky

Typ pokožky	Erytemálne účinná prahová dávka žiarenia H_{er}	
	[J/m ²]	[MED]
II**	250	1,0
III***	350	1,4
IV****	450	1,8

Hodnoty H_{er} nie sú uvedené pre typ pokožky I*, pre ľudí s týmto typom je opaľovanie v soláriu zo zdravotného hľadiska nevhodné.

@NOUIDENT = * Keltský typ - nápadne svetlá pleť, pehy, hrdzavé vlasy, modré, zriedkavo hnedé oči, svetlé prsné bradavky: ťažké bolestivé spálenie, rýchlo sčervenie, zle sa opaľuje, šúpe sa, čas 1. opaľovania na slnku 5 - 10 min. ** Európsky typ so svetlou pleťou - trochu tmavšia pleť ako pri type I, blond až hnedé vlasy, modré, zelené, sivé oči, svetlé prsné bradavky: ťažké bolestivé spálenie, pleť sa len málo opáli, šúpe sa, čas 1. opaľovania na slnku 10 - 20 min.

*** Európsky typ s tmavou pleťou - svetlá až svetlohnedá pleť, tmavoblond až hnedé vlasy, sivé, hnedé oči, tmavšie prsné bradavky: k spáleniu dochádza zriedka, je mierne, opálenie je priemerné, čas 1. opaľovania na slnku 20 - 30 min.

**** Stredomorský typ - svetlohnedá pleť, tmavé pehy, tmavohnedé vlasy, tmavé oči, tmavé prsné bradavky: k spáleniu nedochádza, opálenie je rýchle a hlboké, čas 1. opaľovania na slnku 40 min. Pomer nameraných hodnôt intenzity ožiarenia v oblastiach UVB a UVA nesmie počas celej doby používania UV žiariča presiahnuť hodnotu 2,2: $E_{er, B} / E_{er, A} \leq 2,2$

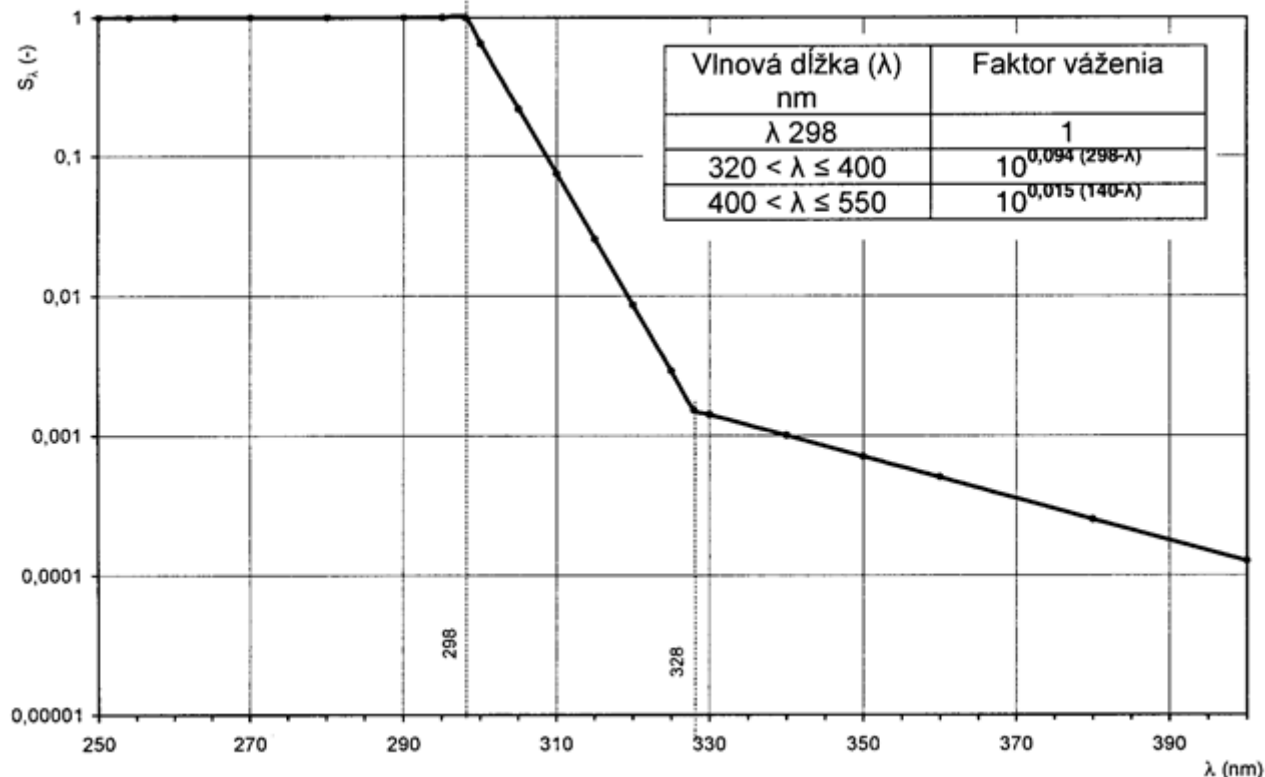
UV žiariče nesmú vysielať žiarenie v nebezpečnej miere. Miera zdravotného rizika sa objektivizuje meraniami pomocou spektorradiometra alebo vhodného širokospektrálneho

rádiometra s krivkou citlivosti snímača čo najtesnejšie prispôsobenou krivke erytemálnej spektrálnej účinnosti podľa CIE (obr. č. 1).

Spôsob merania erytemálne účinnej intenzity ožiarovania (E_{er}) UV žiaričom v spektrálnej oblasti UVB (od 280 nm do 320 nm) a v oblasti UVA (od 320 nm do 400 nm) je určený technickou normou.¹⁾

Najvyšší prípustný čas jedného opaľovania nesmie viesť k prekročeniu limitov minimálnej erytemálnej dávky (H_{er}), ktoré sú uvedené v tabuľke č. 2 v závislosti od typu pokožky.

Obrázok č. 1 Krivka spektrálnej erytemálnej účinnosti (akčná krivka CIE)

Opaľovacie zariadenie - elektrický spotrebič vybavený UV žiaričmi, používaný v soláriu na opaľovanie pokožky. Podľa vlnovej dĺžky a intenzity ožiarovania sa tieto spotrebiče delia na štyri typy (1 - 4):

1. s oblasťou biologického účinku UVA 320 - 400 nm s relatívne vysokou intenzitou ožiarovania, použitie v soláriách je možné len pod dohľadom zaškolenej obsluhy,
2. s oblasťou biologického účinku UVA + UVB 280 - 400 nm s relatívne vysokou intenzitou ožiarovania v rozsahu 320 - 400 nm,
3. s oblasťou biologického účinku UVA + UVB 280 - 400 nm s obmedzenou intenzitou ožiarovania.
4. s oblasťou biologického účinku UVB 280 - 320 nm, môže sa používať len na základe odporúčania lekára.

Ultrafialový (UV) žiarič - zdroj vyžarujúci prevažne v UV oblasti, pričom prípadné viditeľné alebo infračervené žiarenie má len podružný význam.

Zdroj žiarenia - umelým zdrojom UV žiarenia v opaľovacích zariadeniach sú obyčajne žiarivky so špeciálnym luminofórom alebo ortuťové výbojky s filtrami nežiaducich zložiek žiarenia.

Erytemálne účinná intenzita ožiarenia - intenzita elektromagnetického žiarenia, ktoré sa dávkuje v súlade so stanovenou funkciou erytemálnej spektrálnej účinnosti.

Fyzikálne veličiny - použité fyzikálne veličiny sú uvedené v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3

Veličina	Definícia	Značka	Jednotka
Žiarivý tok	výkon vysielaný, prenášaný alebo prijímaný žiarením	Φ	W
Vlnová dĺžka	vzdialenosť v smere šírenia periodickej vlny medzi najbližšími dvoma bodmi a rovnakou fázou vlny	λ	nm
Ožiarenosť; intenzita ožiarenia; hustota žiarivého toku	podiel žiarivého toku dopadajúceho na plošný element v danom bode a veľkosti tejto plochy	E	W/m ²
Dávka ožiarenia	podiel žiarivej energie, ktorá dopadá na plošný element v danom bode a veľkosti tejto plochy	H	J/m ²
Pomerné spektrálne rozloženie žiarenia.; relatívna spektrálna účinnosť	pomerná hodnota, podiel spektrálnej účinnosti j-teho pásma k maximálnej účinnosti	S λ	1
Minimálna erytemálna dávka	najmenšia dávka žiarenia, ktorá spôsobí práve viditeľné sčervenanie (erytém) pokožky, ostro rozoznateľné od neožiarenej pokožky. Dávka 1 MED zodpovedá erytemálne váženému ožiareniu 250 J/m ² .	MED	J/m ²

- 1) § 131 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení zákona č. 514/2001 Z. z.
- 2) § 131 ods. 1 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 3) § 131 ods. 5 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 4) § 131 ods. 5 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 5) § 131 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z.
- 6) STN 73 0580 Denné osvetlenie budov.
- 7) STN 360450 Umelé osvetlenie vnútorných priestorov.
- 8) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 30/2002 Z. z. o požiadavkách na vodu na kúpanie, kontrolu kvality vody na kúpanie a na kúpaliská.
- 1) STN EN 60335-2-27 Bezpečnosť elektrických spotrebičov pre domácnosť a na podobné účely. Časť 2: Osobitné požiadavky na elektrické spotrebiče s ultrafialovým a infračerveným žiarením určené na ošetrovanie pokožky.

